

Merkel-IV: Dadendrang of doormodderen

Achtergrond - 14 maart 2018 - Auteurs: Marja Verburg, Wiebke Pittlik

De Bondsdag heeft Angela Merkel woensdag tot kanselier gekozen. Daarna is haar kabinet Merkel-IV beëdigd, dat nu snel aan de slag wil. De nieuwe Grote Coalitie (*GroKo*) van CDU/CSU en SPD heeft maandag het regeerakkoord ondertekend en toegelicht.

Door de lange coalitie-onderhandelingen is al veel tijd verloren gegaan. Er had bijvoorbeeld al een nieuwe begroting moeten zijn, zei Angela Merkel (CDU) tijdens de persconferentie van de drie partijleiders maandag.

Het regeerakkoord heeft als motto meegekregen: *Ein neuer Aufbruch für Europa, eine neue Dynamik für Deutschland, ein neuer Zusammenhalt für unser Land*, vrij vertaald: Een nieuwe start voor Europa, een nieuwe dynamiek voor Duitsland, een nieuwe samenhang voor ons land.

De drie partijleiders, Merkel, Seehofer en Scholz, deden hun best om dadendrang en eenheid uit te stralen. En hoewel de vorige regering uit dezelfde partijen bestond, is dit een heel ander team, benadrukte Merkel. Tien van de [vijftien ministers](#) zijn nieuw.

Ook zei Merkel dat de verkiezingsuitslag - CDU en SPD hebben veel verloren - de opdracht behelst om het beleid aan te passen en de onzekerheid in de samenleving serieuzer te nemen. Het nieuwe *Heimat*-departement van minister van Binnenlandse Zaken Horst Seehofer, is één van de antwoorden. Dat moet de geborgenheid en zekerheid in de samenleving waarborgen.

Uitgeblust team

Duitse media zien een uitgeblust team aan de start staan, al voegt de krant *Süddeutsche Zeitung* in een [commentaar](#) toe dat het wellicht geen inspirerende maar dan toch een vruchtbare samenwerking kan worden. Merkel, Scholz en Seehofer kennen elkaar goed en prezen de respectvolle omgang met elkaar. "*Gute Partner für die Arbeit*", aldus Merkel.

‘Er worden wel kadootjes uitgedeeld, maar een echte visie ontbreekt.’
Politicoloog Ton Nijhuis, directeur van het Duitsland Instituut, blikte vorige week

tijdens een [bijeenkomst](#) vooruit op Merkel-IV. Hij constateerde dat nieuw elan ontbreekt. "Er worden wel kadootjes uitgedeeld, maar een echte visie, een groot project? Ik vind het maar tegenvallen." Over de vergrijzing en hoe dat moet met de financiering van de pensioenen, daar wordt niet over gesproken, zegt Nijhuis. "Het zal op veel terreinen doormodderen worden."

Dat geldt ook voor de internationale betrekkingen, aldus Nijhuis. "Merkel is dan wel uitgeroepen tot machtigste vrouw ter wereld, maar in praktijk luisteren niet veel landen nog naar haar. Dat zie je in Europa bij het thema vluchtelingen en bij het thema financiën. Ze krijgt veel andere landen niet mee."

Wordt de SPD weer een marionet onder Merkel, vroeg René Cuperus zich af. Cuperus is gastonderzoeker bij het Duitsland Instituut en ook hij liet op de bijeenkomst zijn licht schijnen over de nieuwe *GroKo*. "De SPD is totaal de weg kwijt. Er zal veel energie gaan naar het hervinden van de stabiliteit in de partij."

Olaf Scholz

SPD-partijleider en minister van Financiën Scholz (59) deed tijdens de persconferentie maandag zijn best om daadkrachtig over te komen. "Het is een tijd van grote veranderingen, er is echt iets aan de hand in de wereld. Daarop moeten we nieuwe antwoorden vinden."

Scholz heeft als vice-kanselier en minister van Financiën een van de belangrijkste posten in Merkel-IV. Toen zijn benoeming bekend werd, vreesden veel CDU'ers dat er met een SPD'er op Financiën weinig overblijft van het strenge beleid van CDU-minister Schäuble. Maar Scholz wil net als zijn voorganger vasthouden aan de sluitende begroting, liet hij al direct weten. Hij is een financieel expert, die onder meer heeft meegewerkt aan een nieuwe *Länderfinanzausgleich*, de ingewikkelde herverdeling van de financiën tussen de centrale overheid en de deelstaten.

Veel internationale ervaring hebben de nieuwe ministers van Financiën en Buitenlandse Zaken niet

Veel internationale ervaring heeft de pragmatische, slimme Hamburger niet. Nog komend weekend vliegt Scholz naar Argentinië voor overleg met de ministers van Financiën van de G20-landen. Daar zal hij zijn Amerikaanse collega Mnuchin ontmoeten - een moeilijke kennismaking nu de VS dreigt met importheffingen. In de EU hopen landen als Italië en Griekenland dat Scholz een soepeler koers zal varen dan hardliner Schäuble. Daar lijkt hij voor open te staan en het regeerakkoord biedt mogelijkheid tot compromissen.

Heiko Maas

Naast Scholz is Heiko Maas, de nieuwe minister van Buitenlandse Zaken, een van de belangrijkste kabinetsleden voor Europa. Maas (51, SPD) was de afgelopen vier jaar minister van Justitie in Merkel-III. Net als Scholz heeft hij niet veel buitenlandervaring. De afgelopen jaren heeft hij zich vooral met binnenlandse thema's geprofileerd: hij liet zich scherp uit over rechts-extremisme en populisme en voerde onder meer de omstreden '[Facebook-wet](#)' tegen haatzaaien op sociale media in.

Maas heeft zich de afgelopen jaren als diplomaat bewezen, zei fractievoorzitter Nahles toen ze de SPD-ministers voorstelde. De nieuwe minister kan zichzelf goed verkopen, leert snel en heeft een goed gevoel voor de juiste manier van optreden - belangrijke eigenschappen in zijn nieuwe functie, aldus [Die Zeit](#). Maar hij zal zich snel moeten inwerken in de internationale crisisdiplomatie, nu hij de komende jaren te maken krijgt met dossiers als Turkije, Oekraïne en de betrekkingen met de VS.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/25241/merkel-iv-dadendrang-of-doormodderen>